

Az Egészségbiztosítási Alap járulék-elszámolása, a behajtási tevékenység és a hátralékállomány értékelése

1. Járulék-elszámolás

2003. január 1.-től a munkáltatókat terhelő járulék mértékek nem változtak. Az egészségbiztosítási járulék mértéke változatlanul 11 százalék maradt. A tételes egészségügyi hozzájárulás mértéke ezzel szemben jelentősen csökkent. A foglalkoztatóknak e címen a 2002. évi 4500 Ft / hó / fő helyett 2003-ban 1050 Ft / hó / fővel kevesebbet, azaz 3450 Ft-ot kellett fizetniük. További tehercsökkenést jelentett, hogy 2003-tól megszűnt a 35 százalékos adóterhet viselő osztalék, vállalkozói osztalékalap utáni százalékos egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettség. Ugyancsak 2003. január 1.-től, a külföldi személy részére adott adóköteles üzleti ajándék és a reprezentációs szolgáltatás értéke - az általános szabályok szerint – nem képezi százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás alapját.

A munkavállalók egyéni járulékfizetési kötelezettsége nem módosult.

Az **Egészségbiztosítási Alapot** megillető bevétel **905.566,1 millió** forint volt, az előző évihez viszonyítva 42186,6 millió forinttal, **4,9** százalékkal növekedett. Ezen belül az egészségbiztosítási járulékbevétel 725.206,2 millió forint, az előző évinél 77.159 millió forinttal lett több, ezzel a 727.757 millió forintos előirányzat 2.550,8 millió forinttal alulteljesült. Munkáltatói táppénz hozzájárulás címén 7.036,3 millió forint, az előző évinél 1.595,8 millió forinttal volt több az APEH számlán jelentkező bevétel.

Az egészségügyi hozzájárulás fizetésére kötelezettek befizetéseiből az év során 173.314,7 millió forint, az előző évinél 36.559,9 millió forinttal, 17,4 százalékkal kevesebb bevétel realizálódott. A teljesítés a 912.171,6 millió forintos bevételi előirányzattól 6605,5 millió forinttal elmaradt.

A bevallások alapján a 2003. évi Egészségbiztosítási Alap – járulék és egészségügyi hozzájárulás - kötelezettségek szektoronként az alábbiak szerint alakultak.

	<i>millió Ft-ban</i>		
Megnevezés	2002.év	2003.év	Változás
Költségvetési szervek	243 584,5	275 482,4	31 897,9
Vállalkozások	573 106,0	594 907,5	21 801,5
Non-profit szervezetek	22 626,0	26 190,0	3 564,0
Egyéni vállalkozások	60 208,6	58 721,3	-1 487,3
Magánszemélyek	11 365,8	14 070,0	2 704,2
Összesen	910 890,9	969 371,3	58 480,4

A 2003. évben a járulékkötelezettségek legnagyobb mértékben a költségvetési szerveknél, míg ütemét tekintve leginkább a – számszerűségét tekintve nem jelentős - magánszemélyeknél növekedtek. A kötelezettségekből legnagyobb aránnyal rendelkező vállalkozásoknál csak minimális emelkedés következett be, míg az egyéni vállalkozóknál a jogszabályváltozások kötelezettség mérséklődéshez vezettek.

A 2003. év végén a hátralékállomány 88 357,8 millió forint volt.

2. Járulékbehajtás

2003-ban az APEH 36.000,0 millió forintos járulék behajtási előirányzatát összességében 134,3 %-ra teljesítette, az adóhatóság 48.362,3 millió forintot szedett be, 3.795,5 millió forinttal többet, mint 2002-ben. Ezen belül az E. Alap részére 21.986,7 millió forint folyt be. A behajtott összeg mintegy 98,7 %-a 21.702,8 millió forint végrehajtási eljárásból, a maradék összeg pedig 283,9 millió forint felszámolási eljárásból folyt be.

A behajtási eredmény növekedése jól mutatja, hogy a 2002-től bevezetett hátralékkezelési és végrehajtási informatikai rendszer egyre hatékonyabb támogatást nyújt a végrehajtási tevékenységhez, a behajtási cselekmények intenzitása számottevően fokozódott. A 2003. évi eredmények mintegy 8,5 %-kal haladják meg a megelőző évi teljesítményt, ami megerősíti az a tény, hogy az adó- és a járuléktartozások behajtásának együttes kezelése az adózói járuléktartozások behajtásának egyre hatékonyabb eszköze.

A kényszerintézkedések, az indított végrehajtási ügyek száma 2003-ban kerekén 32 %-kal növekedett. A végrehajtási cselekmények minden területén jelentős növekedést tapasztalunk. A kibocsátott azonnali beszédési megbízások összege mintegy 52 %-kal, az ingó és az ingatlan foglalások értéke átlagosan 60 %-kal növekedett a megelőző évhez képest.

A teljesítmény fokozásán, illetve az informatikai támogatottságon túlmenően hatást gyakorolt a növekedés mértékére az Art. 2003-tól hatályos rendelkezése, mely szerint a végrehajtási cselekmények kötelező sorrendisége megszűnt, a minél eredményesebb beszédés érdekében a leghatékonyabb végrehajtási cselekményeket kell foganatosítani.

3. Hátralékállomány értékelése

A behajtási munka hatékonyságának fokozása, az időarányos előirányzat túlteljesítése sem eredményezett változást a hátralékállomány alakulásában. Az elmúlt két évben tapasztalt, adózói tartozások néhány százalékos növekedését mutató tendencia 2003-ban is folytatódott.

A hátralékállomány változásának realitásait a bruttó bevételek alakulásának függvényében kell vizsgálnunk. Az adózói befizetések (illetve kötelezettségek) növekedése mellett a hátralékállomány is növekszik, illetve a bevételekhez képest kevésbé növekszik. Az inflációs hatások, az adózói kötelezettségek növekedése növeli a költségvetés bevételeit, illetve az inflációs hatások, valamint a gazdaság természetes folyamataiból adódó hatások a hátralékállomány növekedését is eredményezik.

A járulékhátralékok növekedésére hatást gyakorol az a tény is, hogy a jogszabályi előírás szerint a járuléktartozások még a magánszemélyek esetében sem engedhetők el, nem mérsékelhetők.

2003-ban a bevétel arányos hátralékszint csökkentését sikerült elérni, viszont az adózói hátralék összegben - elsősorban a működő adózói hátralék volumene miatt - növekedés következett be. A hátralékkezelési és végrehajtási informatikai rendszer (HVR) 2003-tól teljes körű alkalmazása nagyban segítette a hátralékkezelési és behajtási munkát. Ez a rendszer a hátralék kimutatástól a végrehajtási eljárás befejezéséig naprakész információt szolgáltat a behajtási szervezet számára. A hátralékfigyelő rendszer

információi alapján a behajtási szakterület rövid időn belül megteszi a szükséges behajtási intézkedést, ami a tartozások növekedésének mérséklését és a végrehajtás hatékonyságának növelését egyaránt elősegíti.

E. Alap kintlévőségeinek alakulása:

összegek millió forintban			
Adónemenkénti összesítés	2002.12.31. (2003.04.28-án)	2003.12.31. (2004.04.28-án)	2003/2002 %
E.Alap összesen	78562,6	88357,8	112,5 %
Ebből:			
Egészségbiztosítási Alap bevételi számla (124)	53782,8	60445,3	112,4 %
Munkáltatói táppénz hozzájárulás (149)	850,9	1177,3	138,4 %
Egészségügyi hozzájárulás (152 ,153)	23928,9	26735,2	111,7 %

Az adatokból megállapítható, hogy 2003-ban az előző évhez képest 12,5 %-kal növekedett a kintlévőség. Az egészségbiztosítási járulék (124) tartozás 12,4 %-kal, az egészségügyi hozzájárulás (152,153) 11,7 %-kal növekedett. A munkáltatói táppénz hozzájárulás (149) 38,4 %-os növekedése volumenében nem meghatározó az Alap kintlévőség állományában.

Az adósok – a gazdálkodást minősítő kategóriák szerint - E. Alap felé fennálló tartozásai 2003.12.31-én az alábbiak szerint alakultak:

összegek millió forintban				
Minősítés	Egészségbiztosítási Alap bevételi számla 124	Munkáltatói táppénz hozzájárulás 149	Egészségügyi hozzájárulás 152 (153)	Összes hátralék
Működő	43 350,2	726,3	20 602,3	64 678,8
Csőd	25,7	0,1	4,5	30,3
Megszűnt	2 741,4	48,0	832,3	3 621,7
Felszámolás	12 430,6	345,5	4 410,7	17 186,8
Végelszámolás	458,4	15,7	256,7	730,8
Felszámolás kezdeményezés	1 439,0	41,7	628,7	2 109,4
Összesen	60 445,3	1 177,3	26 735,2	88 357,8

A járuléktartozások 73,2 %-át a működők, 21,8 %-át a felszámolás, illetve a felszámolási kezdeményezés alatt állók tartozásai teszik ki. A fennmaradó rész – kerekén 5 % - a csődeljárással, végelszámolással érintettek körét, valamint a megszűnt adósok tartozásait érinti.

A hátralékállomány alakulásában a felszámolási eljárás alatt álló adósok követeléseinek engedményezése is szerepet játszott. 2003. január 1-től a követelések értékesítésé-

vel kapcsolatos szabályozás változott, az APEH a felszámolás alatt álló szervezetekkel szemben fennálló, a központi költségvetést, az elkülönített állami pénzalapokat, a Nyugdíjbiztosítási és az Egészségbiztosítási Alapot megillető követeléseivel kapcsolatos engedményezési jogát pályáztatás útján gyakorolja.

2003-ban egy pályázatot bonyolított az adóhatóság, ezzel, valamint még az előző évekről érvényben lévő MKK Rt-vel kötött megállapodással összesen 2709,8 millió forint E. Alapot érintő követelés engedményezés történt. Az engedményezésből a pályázat során, illetve az MKK Rt-től kapott összeggel együtt összesen 220,1 millió forint folyt be.

Járuelktartozás fejében átvett vagyon helyzetének alakulása

1. Jogsabályi háttér – megállapodások a vagyon átadására-átvételére

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 86/I. §-a 2003-ban nem változott, így a két alap-megállapodást módosítani nem kellett.

A PM állásfoglalása értelmében az adóhivatal folytatta az előkészületeket az 1999 előtt, az OEP (MEP-ek) által átvett és nyilvántartott vagyonnak a KVI-hez - egy lépcsőben - való átadásának lebonyolítására.

2. A vagyon helyzete

2003-ban összesen hat cég felszámolása keretében ítelt meg a bíróság vagyonelemeket a hitelezői képviselotet ellátó adóhatóságnak, 5 cégnél ingatlanokat 1,3 millió forint értékben, egy esetben követelés formájában, 0,05 millió forint összegben került sor hitelezői kielégítésre.

2003. év folyamán a nyilvántartott teljes követelésállomány megszűnt, a követelésállomány átadása KVI részére központilag történt. Ingóságokat változatlanul csak egy megyében tart nyilván az illetékes adóhatóság. Az értékpapíroknál a részvények újrayomása a tervezethez képest jelentős késedelmet szenvedett, ezért a KVI-hez való átadás 2003-ban sem valósulhatott meg.

Az ingatlanok átadása nem fejeződött be, mivel újabb ingatlanokat is átvettek az igazgatóságok.

A felszámolás során megítelt, Alapot megillető vagyon 2003. december 31-i záróállománya 10,5 millió forint. Az állomány túlnyomó részét (7 területi igazgatóságnál) ingatlanok - 3,2 millió forint értékben - teszik ki, egy esetben ingóság 0,9 millió forint értéket, valamint további egyik igazgatóságnál részvények 6,4 millió forint értéket képviselnek.

Dr. Király László György